

Posamezna šte. K 1-60
Ob nedeljah K 2-

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
da umno naslednjega dne ter stane
mesečno po št. K 200, na ino-
zemstvo K 40, dostavljen na dom
K 22, prejemna v upravi K 20,
inzerati po dogovoru.

Nareda se pri upravi: "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

POŠTNA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna šte. K 1-60
Ob nedeljah K 2-

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 24, prilijajo, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevniki ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
izira. — Rokopisi se ne vračajo.

LETO: II.

Maribor, torek 20. decembra 1921.

Številka: 286.

Ruske skrajnosti.

V zadnjem času so utihnili glasovi o možnosti preobrata v Rusiji. Boljševiki so znatno utrdili svoje pozicije. V praksi se opaža novo organiziranje kapitalizma, nastanek nove buržoazije, prehod iz komunizma v novo fazo socializma, ki bi jo lahko označili kot evropsko-orientalni državni socializem. V mnogih pokrajinah vlada glad, a revolucije ni. To je glad, ki ne budi k vstaji in odporu, ampak še bolj umrtjuje rusko apatičnost in obilnost. Rdeča armada pod poveljstvom fantasta Trockega je danes najtrše dejstvo, s katerim mora meriti svojo moč vsako nasprotno gibanje. Ruski mušik je zaprt vase, živi tiho poljedelsko življenje in sovraži inteligenco, ki mu je prinesla samo nemir in nesrečo. Inteligenca se večinoma potika po svetu, sanjari in se pripravlja za politične besede. Med njo jih je mnogo, ki pričakujejo nagel preobrat in konec sedanjega režima. Kdo in kako? Zaman vprašati. Deus ex machina. Ti nerealni sanjarji niso ozdravljivi. — Drugi del ruske inteligence upa, da bo sedanji režim doživel metamorfozo. Skrajnosti se že umikajo, povprečnost se pojavlja vedno bolj, ideali bodo rodili popolnejšo realnost. Na ta način bi bilo mogoče, da bi se boljševiki in manjševiki našli na istih tleh. Ta evolucija bi se izvršila tudi pri nekaterih drugih strankah. Nastal bi močan demokratski blok, ki bi dvignil izmučeno Rusijo k novemu življenju. Tretji del je miselnosti enak prvemu, a se odlikuje po svojem naglašanju ruskega monarhizma in vztrajnem delu za njegovo restavracijo. Ti ljudje so podobni habsburškim legitimistom v srednji Evropi. Takšne ostanke je zapustil doslej vsaki dolgotrajni režim. Mogote, ki se iz zgodovine niso naučili nič drugega kot zaupanja v močno pest. Usoda velike, sanjarske, z mučeniško krvjo oprane Rusije lavira med temi strujami. — Neizvjesno! vzdihuje ruski emigrant v tujini in misli na prošlost. — Ničevol! pravi ruski mušik in sanja o velikem miru. A svinga — molči.

Nedavno je »Golos Rossiji« objavil dokumente, s katerimi je hotel dokazati, da obstoja med ruskimi komunisti in monarhisti tajen sporazum, solidarnost. Ti dokumenti najbrž niso zanesljivi, a teoretično bi ta solidarnost ne bila nemogoča, saj »lex extremes se touchent«. Obe skrajnosti predstavljata Janusov obraz ruske inteligence. Na eni strani veliko revolucionarstvo, na drugi simpatija za reakcijo. Če pogledamo v rusko kulturno zgodovino zadnjega stoletja, najdemo celo vrsto primerov o tej zagonetni politični vlogi. Skoraj vsi veliki ruski duhovi so doživeli v samem sebi to krizo. Slavnofilstvo in zapadnjaštvo je izzvalo v Rusiji težko borbo, ki se sedaj nadaljuje v ogromnih dimenzijah. Saj danes celo ruski komunistični ideologi trde, da je Rusija svet za se. Tam je vse drugačno; s tem upravičujejo svoje moralne neuspehe, kakor so reakcionarci opravičevali svoj militaristično-birokratični režim pred lučjo zapadne civilizacije.

Kljub vsem kompromisom, ki so jih dali ruski komunisti realnim potrebam ruske države, je ostal njihov Janusov obraz zastrt. Nikdar ne veš, kaj se skriva na njem. Lenjin, nedvomno veliki mož in daljnovidni državnik, je sam za sebe takšen Janusov obraz. Problem. Na eni strani črte skrajnega idealizma, na drugi pa poteze skrajno preračunjenega realizma. Izza govorov o potrebi miru in sporazuma slišiš po-

Nova Pašičeva koalicijska vlada.

Popoln sporazum med demokrati in radikalci. — Vprašanje ministerijalnih podtajnikov odgodeno. — Predložitev noveliste.

LDU Beograd, 18. decembra. Pogajanja med radikalci in demokrati so v glavnem končana. Demokrati so danes dopoldne sprejeli na svoji seji listo kandidatov za Pašičev kabinet. Za ministra notranjih stvari je določen dr. Vojislav Marinković, za finančnega ministra dr. Kosta Kumanudi, za ministra prosvete Svetozar Pribičević, za ministra socialne politike dr. Gregor Zernav, za ministra ver dr. Ivan Krstelj, za ministra za šume in rube pa Zivojin Rafajlovič. Glede kandidatov radikalne stranke sodijo, da bodo v glavnem ostali isti, kakor so bili v prejšnjem kabinetu Nikole Pašića. Edina izprememba bo nastala bržkone v ministrstvu za javna dela, ker odstopi Joca Jovanović radi slabega zdravja in pride na njegovo mesto Velja Vukičević, kakor trdijo. Vprašanje državnih podtajnikov, glede katerega se je mislilo, da bo rešeno sedaj z ministrsko listo, je začasno

odloženo, tako da bo mandatar krone, Nikola Pašić, predložil kralju ukaz o imenovanju novih ministrov brez državnih podtajnikov.

TIP Beograd, 19. decembra. Ker so odstranjene še zadnje težkoče, katere so delale zahteve muslimanov in samostojnih kmetov radi delitve podtajniških mest s tem, da se rešitev te zadeve odgodi za poznejši čas, je akcija za sestavo nove koalicijske vlade dovršena v toliko, da je Pašić že sestavil novo ministrsko listo ter jo predložil kralju v potrditev danes. Sodi se, da se bo novo ministrstvo sestalo še tekom današnjega večera. V tukajšnjih političnih krogih se splošno odobrava končno ugodno rešitev moreče krize, ki bi bila lahko dovela do resnih nevarnosti, če bi ne bili radikalci končno odnehali od svojih neutemeljenih osebnih zahtev.

Točne vesti o zadnjih dogodkih v Tirani.

LDU Skadar, 18. dec. (Presbiero.) Predčerašnjim so dospele semkaj popolne in točne vesti o poslednjih dogodkih v Tirani. V naslednjem je očitano na kratko, kako je potekla vsa zadeva in kako so nastali neredi ter zmešnjave, ki se širi na vse strani iz Tirane. Pred nekoliko dnevi se je vrnil iz Italije Hasan beg Priština, znani bivši avstrijski agent princa Wieda. Hasan Priština je pripeljal še s seboj gotovo število problematičnih oseb, ki jih je zbral v Avstriji in v Italiji in s katerimi v družbi je organiziral tolpo, potom katere je došel do oblasti. To je izzvalo tako veliko ogorčenje med ljudstvom, da je primoralo z orožjem v roki Hasana Prištino

in njegove tovariše, da so se odstranili. Glasilo nacionalistov »Vreme« napada ostro Italijo ter njene agente radi vmešavanja v notranje zadeve Albanije. Albanski narod je sedaj enodušno proti politiki teh tujih agentov ter je zelo ogorčen radi poslednjih dogodkov.

LDU Korča, 18. dec. (Presbiero.) Kako je bilo ogorčenje prebivalstvo proti Hasanu Prištini, se razvidi jasno iz izjave, ki jo je podal, ko je moral opustiti oblast, do katere je prišel s pomočjo denarja in tujih agentov. Hasan beg Priština je ob svojem begu izjavil, da je bil primoran zapustiti Tirano, ker so proti njemu prebivalstvo, vojska, kakor tudi vse oblasti.

Pevsko društvo »Kolo« v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 19. dec. Včeraj popoldne je dospelo pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba v Ljubljano. Na kolo dvoru je pričakovalo zagrebške pevce sedem ljubljanskih društev z zastavami in godbo ter mnogobrojno občinstvo. Načelnik prosvetnega oddelka pokrajinske uprave, dvorani svetnik dr. Skaberné, je pozdravil došle pevce imenom vlade, magistratni ravnatelj dr. Zarnik imenom mesta, komendant mesta polkovnik Polak imenom vojaške oblasti. Nato sta predsednik Glasbene Matice dr. Kimovec in predsednik pevске zveze, ravnatelj Hubad, v navdušenih govornih podala došlim pevce dobrodošlico, za kar se je predsednik »Kola«, profesor Grünwald, v istotoku oduševljenih besedah zahvalil. V dolgem izprevodu z godbo na čelu, spremljan od ljubljanskih pevskih društev, so šli Kolaši po mestu v hotel »Union«, povsod burno pozdravljeni. Zvečer je »Kolo« priredilo v dvorani »Union« krasno uspehi koncert, na katerem je občinstvo navdušeno poskalo discipliniranim in izbornim pevce. O polnoči so se Kolaši vrnili zopet v Zagreb.

Nova stavka v Moravski Ostravi.

LDU Praga, 18. dec. Kakor javlja »Tribuna« iz Moravske Ostrave, so delavci kemične industrije naostravsko karwinskem industrijskem ozemlju pričeli včeraj stavkati, ker so podjetniki odklonili zahtevo po dodatku za gospodinjstvo v višini 10% letnih dohodkov. Izdatki na ta dodatek bi znašali 20 milijonov kron.

Božična razstava v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 18. dec. Včeraj ob 11. uri je bila otvorjena v Jakopičevem paviljonu božična razstava slovenskih umetnikov. Izložili so svoje slike Gaspari, Marčič, Smrekar, Šaša in Avgusta Šantelj, A. Zupan, Vavpotič in Zmitek.

Avstrija protestira proti izidu plebisca.

LDU Dunaj, 18. dec. Davi se je vršilo številno obiskano zborovanje, ki ga je sklical šopronjski »Heimatsdienst«. Na zborovanju se je protestiralo proti glasovanju v Sopronju. Izjava zastopnika zapadnih madžarskih Hrvatov Jurteloviča, da se Hrvatje zapadne Madžarske prejkostej bojujejo za osvoboditev izpod madžarskega jarma, je vzbudila veliko odobravanje.

Po konferenci v Lani.

LDU Dunaj, 18. dec. Zvezni kancelar dr. Schober je danes ponoči dospel iz Prage na Dunaj. Kakor se govori v političnih krogih, bo zvezni kancelar na seji zunanjega odseka, ki se vrši najbrže v torek, natančno poročal o uspehu konference v Lani in v Pragi.

Nemški poslanci pri Bonomiju.

LDU Rim, 18. dec. »Tribuna« javlja: Ministrski predsednik Bonomi je sprejel nemške poslance, ki so utemeljili svoje glasovanje proti vladi s tem, da v vladni izjavi ni bilo govora o vprašanjih, ki se tičejo južne Tirolske.

živ k svetovni revoluciji. Ali je to Shilokova zvitost ali pa misterij genija?

Caristična skrajnost je končala s simbolom tajinstvenega moniha Rasputina, ki je bil posebej ideje o carju-papežu, posebej ideje o religiozno-mističnega naziranja o državi. Ta pobjedonoscevske duh živi še danes, četudi morda že latentno, v znatnem delu Rusov. Z vidika svoje filozofične skrajnosti je ravno tako logičen kakor lenjinovski duh z vidika svoje skrajnosti.

V kulturnem smislu pomeni to: Eni so pretiravali demokracijo, drugi aristokracijo. Zato so se na svojih skrajnih mejah — srečali. V etičnem smislu pa pomeni: obe smeri ne ocenjujeta pravilno človeka in njegove duše. Ruski komunisti so učenci Bakuninovega in Krapotkinovega anarhizma, ki je učil slično kakor nekoč J. J. Rousseau, da je človek po svoji naravi dobro bitje in da je treba odstraniti navlako kulture in današnjega socialnega reda, pa bo njegova dobrota uredila najlepše ideale človeštva. Rusko samodržavje kaže po svoji filozofično-etični strani ravno nasprotni pol; ni se tedaj čuditi, da je obojevalo moč, diktaturo, usarne in sovražilo demokracijo, ki je prihajala od zapada.

Te skrajnosti zelo odgovarjajo značaju ruske duše, njenim bogoiskateljskim stremljenjem, njeni slovanski pasivnosti. Ob oboje mora zadeti vsaki človek, ki tava v temi ruskega problema. Obe skrajnosti pa kažeta tudi dve smeri občečloveškega razvoja. S tem, da je ruski narod zastavil svoje življenje za obe skrajnosti, se je žrtvoval za vse človeštvo.

Medtem pa dozoreva tudi med Rusi povprečna smer, demokracija, ki veže oboje pola v zdravo, razumno povprečnost. Čimbolj se ruski boljševizem pomika na desno, tem višje se dviga linija onih smeri, ki vpoštevajo tradicije in teorije, realnost in ideale, človeške veličino in človeško omejenost. Morda bo ravno tej smeri dano, da zariše nova pota razvoju človeštva, ki bodo harmonično dvigala k novemu življenju izžepani zapad in nerazviti vzhod. Kakor je francoska revolucija oplodila svet z blagoslovom individualne svobode, tako ga bo oplodila ruska revolucija z novimi silami socialne svobode.

I—us.

Vzroki višanja mesnih cen.

(Dopis zadruga mesarjev.)

Odkar je dovoljeno svobodno izvažanje živine in mesa v inozemstvo, ne premano rastejo cene po živinskih sejnih naše države. Po zadnjih uradnih tržnih poročilih se je plačevalo za rejene vole že po 20—23 kron žive teže, tedaj cene, ki so v primeri s tukajšnjimi prodajnimi cenami grozno visoke, kajti po tej ceni bi stal kg govejega mesa v Mariboru okoli 40 K. Razven tega je pa še treba opomniti, da so uradno označene cene na živinskih sejmih prej prenizke nego previsoke, kajti že večkrat se je opazalo, da se Italijani vsled njihove dobre valute pri nakupu lažje gibljejo in radi tega plačujejo mnogo višje cene. Posebno na zadnjem živinskem sejmu je bilo mnogo kupev izvoznikarjev. Ti so kupovali od vseh strani prignano blago takorekoč brez ozira na ceno. Toda še več! Po svojih posredovalcih so zaprli vse ceste, po katerih se priganja živina in vsa živina, ki je bila prignana na semenj, je bila prodana že tem posredovalcem po tako visokih cenah, kakor so jih le oni mogli plačevati. Izvoznikarji so se dosedaj zadovoljevali le

z rejeno živino, a sedaj je tudi v tem drugače. Vse, kar je bilo le deloma dobro so pokupili in to je zato, da spravi je čez mejo. Pa ne samo na sejmu se cene na ta način privijajo kviziku, temveč hodi cela armada takih že označenih posredovalcev ali agentov tudi po okoliščini na kmetih od hiše do hiše ter obeta in plačuje, kar kdo zahteva. Vsled tega so prišli domači mesarji, ki kupujejo živino za krnje domače mesnih potreb v jako kodljiv položaj. Že nekaj časa sem niso mogli tekmovali z inozemskimi kupci in tukaj izvozniki ter so se morali vsled tega odreči nakupovanju kvalitativno boljše in dražje živine, razven v izrednih slučajih, ki so jim ponudili priložnost. Zdaj pa, ko hočejo inozemci (osobito Italijani) in tukaj kapitalisti, katere mika pristojen dobiček, pokupiti vso živino, se je bati, da ostane Maribor v kratkem času brez mesa, ako se ne bo skrbelo za to, da se ta resna nevarnost čim prej prepreči. Domači mesarji ne morejo več tekmovali z njimi in so prisiljeni zaostajati.

Dve poti sta po katerih bi se dalo priti do dobrega in ugodnega izhoda. Ali se naj prepove izvoz v inozemstvo in se na ta način prepreči razprodaja blaga s strani producentov po neomejenih cenah, ali pa se naj dvignejo maksimalne cene za meso, tako da bodo naši mesarji mogli tekmovali z inozemskimi kupci.

Isto velja tudi glede telečjega in svinjskega mesa. Gospodje dobro vedo, da v zadnjem času ni bilo mogoče dobiti ne telečjega, ne svinjskega mesa. Vzrok temu je čisto navaden. V Ljubljani in v Zagrebu se je telečje in svinjsko meso smelo prodajati po mnogo višjih cenah, kakor v Mariboru. In ravno zato je bilo tamošnjim mesarjem mogoče plačevati teleta in svinje po mnogo višjih cenah. Tukajšnji mesarji pa dobivajo teleta in svinje največ od dobavljalcev iz ljubljanskega in prekmurskega ozemlja. Iz tukaj okolice dobivajo le prav malo živine. Dobavljali pa dajejo svojo živino le tistim, ki jim nudijo največ, kar je samoočisti umljivo. Poprej so dobavljali prignali vsak teden približno 200 telet in prašičev v naše mesto; odkar pa so se za mesto vpeljele nizke maksimalne cene — torej približno od srede letošnjega poletja — jih ni bilo več. Šli so v Ljubljano in v Zagreb, kjer so bolje prodali in le izvedene lahko presodi, kako jih bo težko pridobiti zopet za tukaj, semenj.

Tega se ne bo moglo preprečiti drugače, kakor da se bo stopilo v dogovor z ljubljanskim in zagrebškim magistratom ter se s tem doseglo izenačenje najvišjih cen, ali pa se bo moralo zvišati naše maksimalne cene na višino ljubljanskih in zagrebških.

Pred vsem pa se je bati — in to se opetovano poudarja — da se bo z govejim mesom ravno tako zgodilo, kakor s telečjim in svinjskim. Navsezadnje pa bi tudi zadruga mesarjev prodajala meso raje čim ceneje, to pa za to, da bi se tem več prodalo. Toda ob sedanjih

razmerah je zadruga pristojna zahtevati primerno višje prodajne cene. Zadruga hoče s tem pojasnilom dvojno, prvič, obvestiti ljudstvo o položaju, drugič pa opozoriti pristojne oblasti na pretečo nevarnost.

Politične vesti.

* **Proces proti atentatorjem.** Komunisti, ki so bili v zvezi z atentatom na regenta Aleksandra, so bili včeraj prepeljani iz policijskih zaporov na sodišče. Po zaslišanju je izpustil predsednik Boža Protič petnajst obtožencev na prosto.

* **Red v Sandžaku.** Okrajni načelniki Sandžaka so poslali notranjemu ministru obvestilo, da je varnostno stanje v deželi popolnoma v redu ter da se v zadnjih treh mesecih niso zgodili nobeni zločini razven običajnih, ki izvirajo iz knjeve osvete. Vsled tega bodo čete, ki so bile poslane v Sandžak v svrhu vzdrževanja miru in reda, v kratkem zopet odpoklicane.

* **Razdelitev avstro-ogrskih mornarice.** Ker je medzavezniška komisija odobrila sporazum Trumbić-Bertolini glede razdelitve trgovskih ladij bivše avstro-ogrskih mornarice, je odpotoval poveljnik splitske luke, kapetan jugoslovanske mornarice Stipanović v Rim, da začne pogajanje z italijansko vlado glede izročitve Jugoslaviji dodeljenega dela mornarice. Po tem dogovoru pripade Jugoslaviji stotisoč ton bivše avstro-ogrskih mornarice.

* **Napoleonid na albanskem prestolu.** Kakor poroča »New York Herald« iz New Yorka, je albanski višji komisar v Zedinjenih državah, G. J. Cherkeri ponudil albanski prestol Jeromu Bonaparte, potomcu Napoleona.

* **Sopronjski plebiscit.** V soboto je bil v Šopronju objavljen rezultat ljudskega glasovanja. V mestu samem je bilo za Madžarsko oddanih 78 odstotkov, v vsem glasovalnem ozemlju pa 65,16 odst. glasov. Za Madžarsko je bilo oddanih skupno 15.343, za Avstrijo pa 8.227 glasov. Koroška se je masčevala!

* **Horthyjevi vohuni.** V zadnjem času so, kakor poroča zagrebško časopisje Horthyjevi vohuni preplavili naše kraje, posebno v Banatu, kjer vzdržujejo močno agitacijo ne samo med Madžari, ampak tudi med Svabi in Romuni. Varnostne oblasti so prijele že celo vrsto takih opasnih agentov; sedaj pa poročajo iz Subotice, da je tamkajšnja policija prejela zopet dva, od katerih je bil eden celo tamkaj nameščeni privatni uradnik. Obtežujejo ju najbolj razni dokumenti in ogromne svote denarja, ki so bile najdene pri hišni preiskavi. Prispela sta iz Madžarske šele pred kratkim. Uvedena je nadaljna najstrožja preiskava.

Ljudska knjižnica Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/10. — 1/11. ure
in ob četrtkih od 1/19. — 1/20. ure

O Božiču naj bi bili lepši prazniki: ne prazniki obloženih miz, ampak prazniki duše. Prazniki, ko bi se ne razkazovale razlike med bogatstvom in revščino, prazniki, ki bi ne dali revnim občutljiv meho se zadirajoče osti njih revščine, to bi bili prazniki vseh duš, ki bi se zbirale na veselih sestankih na brezplačnih komercialnih, v brezplačnih gledaliških, v muzejih in umetniških galerijah, v čitalnicah in pri predavanjih o velikih in vzvišenih vprašanjih. Toda ne oddaljeni drug od drugega, odpujeni in zaprti vase, marveč zblížani in sprijaznjeni.

Ganljivi nasveti.

Na razpotju? Razmislijate, kaj bi kupili otrokom? Ne razmislijajte! Kupite karkoli, za otroka je tudi najslabše še zmeraj dobro. Ustavite se v trgovini za igračke; hitro se boste prepričali, da trgovci mislijo zato, da ni treba misliti vam.

Ne verjemite, da se morate približati otročji duši in izbirati za otroke s finim umetniškim čutom in z ljubosumnostjo zaljubljene duše. Glejte, koliko je tukaj dragih igračk; otroke je treba že zgodaj navaditi na razkošje; prej ko se prične onemu, čemur Nemec

Zanimivosti.

Tajinsvena noč ljubezni v hotelu.
Ukraden ček za 250.000 K. — Zaročen ke smrti.

Pred nekaj dnevi je prišel v Lince iz Dunaja trgovec J. Zelbacher s svojo ljubico prodajalko Adele Wassertheuer ter se nastanil v hotelu »Adler«. Po zahtevi Adele sta bila že tisto prvi dan v gostilni »Zur Stadt Triest«, odkoder ga je odvedla v hotel tototno pijanega. Okrog 6. ure zjutraj pa je nenadoma opazila, da je njen ljubimec, trgovec poleg nje v postelji — mrtav. Pri zaslišanju je bila Adela mnenja, da je nastopila smrt vsled prevelike množine zavzete alkohola. Zdravniki izvedenci pa so mnenja, da trgovec ni umrl radi tega, ker množina popitega alkohola niti ni bila izredno velika. Nasprotno so ugotovili, da je imel mrtvec vrsto lobanjo, tako da je verjetno, da je umrl vsled pretresenja možganov. To dela zadevo jako tajinsveno. Kaj se je dogodilo te noči v hotelski sobi, ni znano, ker vztraja Adela trdovratno pri svoji prvotni izpovedi. Wassertheuerjeva je pri zaslišanju silno nervozna in razburjena ter neprestano joče. Sodišče je nvedlo sedaj tudi na Dunaju obširno preiskavo, da poizkusi razjasniti to tajno noč ljubezni v linskem hotelu.

V soboto je prišel na zagrebško policijo dr. Stjepan Mlinarić, ravnatelj Hipotekarne banke ter prijavil sledeč slučaj: Tvrda Fischer in Klein v Zeniti je poslala banki iz Trsta v priporočenem pismu ček glaseč na 250.000 K, ki pa ni došel banki ker je bilo medpotoma nekje ukraden. Tvrda je rekla, da na pošti, ki je uvedla preiskavo. Med tem pa se je dognalo, da je bil ta ček v Narodni banki izplačan dne 28. sept. t. l. Matiji Vlašiću, trgovcu iz Verazdina, ki se je legitimiral z domovnico. Ta človek je bil srednje postave, brez brk, okroglega obraza, elegantno oblečen, a star je moral biti okrog 25. let. Policija je prejela Matijo Vlašića, ta pa je izpovedal, da je v mesecu septembru prišel k njemu neki Milan Markušić ter ga zaprosil naj mu posodi domovnico, katero da potrebuje za potnico, katere pa mu potem ni vrnil. Opis Markušića se popolnoma strinja z opisom onega, ki je ček vnovič. Policija je za Markušićem, ki je izginil brez sledu, uvedla zasledovanje. Zanimivo pa je, kako je ta človek prišel do tega pisma.

Nekdaj veseli in razposajeni Trst je postal zadnja leta pod Italijo mesto nesreče. Ne le, da vlada v Trstu vedno velika brezposelnost, ki goni ljudi o sobito revne v prostovoljno smrt; tudi v moralnem oziru propada Trst vedno bolj. Temu so krivi najbolj Italijani iz stare Italije. Na dnevnem redu pa so tudi ženitvene goljufije. Iz stare Italije pridejo v Trst razni temni elementi, ki so doma že oženjeni in imajo po večini

reče Protzeri, tem boliza nas. Lüksus ima blagodejne učinke in vpliva na nedolžno otroško dušo kot pravi blagoslov. Preprostih igračk jim ne dajate; dajate se namreč, da take igračke razvijajo otročjo duševnost, jim vtisnejo del svojega bistva, tako da napredujejo radi njih; drage igračke niso tako nevarne.

Dobro je, če daste otrokom žive igračke: ptice, smee, mačke, ose. To ima velikansko vrednost za življenje; človek se takoj za mladim nog manči postopati z živimi bitji, kakor s stvarmi, ki ne živijo, ne čutijo.

Priporočam tudi, da jim daste igračke, kakor sablje, topove, revolverje, puške, trdnjave in vojaške. S tem se v otroku razvije zdravilni militaristični čut, ne dobi sentimentalnih idej in jokavega usmiljenja, stvari, ki so za daljšo življenje državljana (zlasti častnika) povsem nepriljavne.

Če niste sami na glavo in tako ste se vedeli posaditi na primeren kup denarja, ne smete pozabiti, da je treba deo že zgodaj navaditi k molitvi in čiščenju boga našega stoletja — Mamilona. Molitveno knjižico na 5 odst. si bodo nabavili sami; v tej zgodnji dobi posejete v nežne otroške prsi seme po-

tudi otroko, tu se pa izdajajo za neporočene, si osvojijo srca lahkovernih tržaških delet, se z njimi zaročijo ali celo poročijo, potem pa, ko dobe doto, nenadoma izginejo brez sledu. Prevarena dekleta pa gredo potem v smrt. Tako se je zadnji teden zgodilo četvero samomorov tržaških deklet iz tega vzroka. Tako so Italijani osrečili Trst tudi s te strani.

Dnevna kronika.

— **Franski župnik** se poslužuje v šoli srednjeveških metod. Neusmiljeno pretepa našo dečo, če mu ne pride v nedeljo popold. k večernicam zmrzovat v čevke. Izrabiti hoče menda še zadnje trenutke pred novim zakonom, ali s tem g. katehet sam škoduje svoji stvari.

— **Ponarejeni 100-dinarski bankovci.** Po ljubljani krožijo 100-dinarski bankovci. Falsifikate je lahko spoznati, ker jim manjka podpis in je vodni tisk zelo slab.

— **Na beograjskih fakultetah** studira skupno 7208 dijakov. Največ jih je na pravni fakulteti, (5492, med temi 277 žensk), najmanj pa na bogoslovni, kjer jih je le 143.

— **Prepovedna Radićeva skupščina.** Radić je napovedal za včeraj v domu hrvatskega Sokola na Wilsonovem trgu v Zagrebu politično predavanje, katero pa je država iz interesov javne varnosti prepovedala.

— **V gerentski sosvet** v Dravogradu sta imenovana mesto Josipa Pšenčnika in Viktorja Pečnika, Josip Topovšek in Pavel Pondeljak.

— **Zračna zveza Pariz—Beograd.** Na Dunaju obstoječe mednarodno zrakoplovno društvo »Compagnie Franco-Roumaine de Navigation Adrienne« je največje podjetje te vrste ter vzdržuje zračno zvezo Pariz—Strasbourg—Praga—Varšava. S 1. januarjem 1922. namerava to društvo otvoriti novo progo Pariz—Beograd—Carigrad.

— **Ameriško brodovje** v naših lukah. Ameriško brodovje, ki se je nahajalo v splitski luki, je odplovalo pod poveljstvom admirala Nieblaka v Dubrovnik.

— **Velik požar** v Selnici. V soboto krog 18 ure zvečer je izbruhnil pri Pečniku nad Janzevo goro požar, ki je uničil vse gospodarske objekte in stanovanjsko poslopje. Ker leži posestvo visoko v hribu, požarna bramba ni mogla pravočasno prihiteti na pomoč ter se je ogenj naglo razširil. Tudi mariborska požarna bramba je bila o požaru obveščena, a se je morala vrniti, ne da bi stopila v akcijo, ker je bila prešlaba in prestrma. Požar je trajal do nedelje dopoldan, dokler ni vse pogorelo. Skoda je deloma krita zavarovalnico.

— **Požar** v Rušah. V nedeljo krog 11. ure dopoldan je izbruhnil v hlevu tvornice za dušik v Rušah ogenj, ki se je bliskoma razširil. Požarni brambli, ki je takoj prihitela na pomoč, se je posrečilo ogenj omejiti in pogasiti. Skoda je neznatna.

— **Svetne poboznosti** in kupite bančne blagajne, prave wertheimovke s trikratnim zaklepom, seveda v minijaturi, z liliputanskimi bankovci. Pazite, da bodo radi te igračke pozabili na navadno življenje.

— **Ne kupujte otrokom knjig.** In če jih že kupite, tedaj kupite take, ki so jih napisali ljudje, kateri niso nikdar znali misliti, ali pa so mislili z drugimi deli telesa, ne pa z glavo.

— **Radivoj Rehar:**

Moj odgovor.

(Dalje).

Skrbinski pravi, da »mora vsaka umetnost izvirati iz naroda« in da »morajo njegove umetnine skovati sok njegove (narodove) krvi.« Ta trditev se mi zdi za Skrbinskovo moderno naziranje, ki nagiblje ali vsaj simpatizira z ekspressionizmom, čisto neskladna. Kajti če je že enkrat res pristaš najnovejših struj, potem bi tega ne smel trditi, ker so te moderne struje ta nazor ne le zavrgle, ampak ga celo kategorično obsojajo, postavljajoč se na ekskluzivno stališče, da je umetnost

Božič.

Ceško spisal Gamma. Prevlel B. Borko.

(Dalje.)

Prazniki duše.

Dva madeža žoltega in črnega, vidimo na teh belih praznikih. Je to čisto naravni pojav, ki ga ima bela boja praznikov: lahko ga opazite povsod, kamor se ozrete te dni; treba je le odpreti oči! Predprazniški pritisk razliva valove ljudstva po ulicah, trgovine vseh vrst so napolnjene, papirja in motvoza se porabi, kakor nikoli; denar pada liki gonski slap; nestevilni vozovi, napolnjeni z živalmi, pticami in drugimi živili se neprestano gnetejo pri dohodih v mesto, kakor da bi mesto dobilo volčji glad; ognjišča žare vsled predolge kurjave. Koliko se pač piše in je te dni! Zdi se, da so to samo prazniki želodea.

In baš te dni srečuješ povsod dva usodepolna madeža: črni madež je znamenje revežev, ki se ne morejo na ta način udeležiti praznikov, a žolti madež pomeni njihovo zavist. Toliko zavisti je te dni vse naokrog, zakaj ob teh dneh čutijo siromašni svojo bedo desetkratno, četudi nehoti in brez namena.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. decembra 1921.

— **Sv. Jakob v Slov. gor. l. t. m. in 18. t. m.** so se vršile pri nas zahvalne službe božje, ki jih je služil kaplan Erhart. Ob koncu se je zapela himna »Bože pravde«. Gospod pa so bili krenili obkrožiti že preveč lačni in so se odstranili ostenativno izpred altarja, se predno je bila himna odpeta. Opozarjamo na to pol. in duhovsko gospodsko. Obenem priporočamo g. drž. pravniku imenovanega kaplana Erhartiča, čigar pridiga je bila 4. t. m. vsa tolna časopisja. Zadeva spada pod kancelparagraf, imena priš so drž. pravdnistvu v uradništvu in razpolago.

— **Pod tramvaj je padla.** V soboto krog 14. ure je padla starika-beračica Skubelj iz Iga pod voz cestne železnice v Ljubljani. Bila je na mestu mrtva. Voznik je pravočasno zvonil a starika najbrže ni slišala, vsled česar jo je voz, ki ga ni bilo več mogoče ustaviti, zgrabil in povozil.

— **Ljubljenska tragedija.** Rudar Matija Češnovar v Trbovljah, oženjen brez otrok, je imel ljubavno razmerje s 43-letno Uršo Lorber, ki ima pet otrok, med temi 24-letno omoženo hčerko. Lorberjeva je pa imla tudi še z drugimi moškimi razmerje. Dne 14. t. m. je prišlo radi tega med obema v neki gostilni do ostrega nastopa. Češnovar je zagrozil, da se bo ustrelil. Tekel je domov po svoj samokres ter šel na nek grič. Lorberjeva mu je sledila, da bi njegovo namero preprečila. Hotela mu je izvit revolver; pri tem pa se je revolver sprožil ter jo je zadel strel v srce, da se je takoj na mestu zgrudila mrtva na tla.

— **Prodaja soli.** Dne 15. jan. 1922. se vrši ofertna licitacija, na kateri se bo oddala v zakup pravica veprodaje soli v Sloveniji za dobo od 1. februarja 1922. do 31. dec. 1923. Oferti se bodo oddajali ob 11. uri dopoldne pred posebno komisijo v pisarni uprave tobatne tovarne v Ljubljani.

— **Znamenita iznajdba.** Iz Londona poročajo, da je prof. Ervin Tischer izjavil v petek na nekem predavanju, da je dobil informacije, da se je nekemu nemškemu kemiku posrečilo v laboratoriji proizvesti sintetično zlato. Bilo bi, je rekel Tischer umestno dognati, koliko je na stvar resnice, ker bi se s to iznajdbo moglo takoj odpravi vsaj delni bedi. Nemčija bi s pomočjo te iznajdbe lahko v najkrajšem času plačala vso odškodnino, saj bi zlato sama fabricirala umetnim potom.

— **Zenske na borzi.** Nemški parlament je na eni zadnjih sej sprejel zakon, s katerim se dovoljuje ženam obisk borze.

— **Kuga v Parizu.** V Parizu so te dni umrle tri nove žrtve kuge, ali, kakor jo imenujejo pariški zdravniki, bolezen št. 9. Bolnike so zdravili na vse mogoče načine, a uspeh je bil ta, da so umrli. Oblasti so podvzele vse korake, da se ta nevarna bolezen ne razpase ter odredile cepljenje proti kugi.

Ne pozabite naročnino!

mednarodna, kar trdi pa tudi Skrbinski sam v 1. številki »Drame« v »Striku Vanji«, kjer pravi: »Kajti v svojem najnotrajnejšem bistvu je človek podoben človeku, narod narodu«.

Toda dobro, recimo, da stoji Skrbinski kljub vsemu na stališču realistov in impresionistov (kar pa v vsen drugih vprašanjih razen v tem zameta). V tem slučaju mu priznavam, da je, ali mora imeti vsaka umetnost: slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, pesništvo, glasba, ples, solz iz narodne knji. Radi tega mora imeti tudi drama, ki se odigrava na ozemlju gotovega naroda in v kateri nastopajo osebe gotove, ravno iste narodnosti, še nepokvarjene od mednarodne kulture salonske družbe, obiležje in značje tega naroda. Igralec, ki igra eno ali drugo osebo te drame, služi umetninin pisatelja, ki jo je ustvaril in se ji mora naravno tudi pokoriti, to se pravi, vstvarjati v njenem miljeju in v njenih mejah karakteristike in sloga. Če je drama iz italijanskega miljeja in iz italijanske nepokvarjene narodne karakteristike, jo mora podati primerno tej karakteristiki, če je iz norveške norveški itd. Umetnost kreacije je torej vezana na milje in ka-

in Cankarjeva proslava »Svobode« se včeraj zaradi nepričakovanih ovir ni mogla vršiti. Vrši se danes (v ponedeljek) ob pol 8. uri zvečer v kazinski dvorani.

in Za božičnico pri Sv. Duhu na Ostem vrhu nam je poslal g. Oton Ploj iz Krčevine 40 K, g. Ivan Kvas, klobučar v Mariboru pa nov deski klobuk ter dalje g. Fran Majer, trgovec v Mariboru, blago za obleke. Srčna hvala!

in Poziv! Gosp. J., ki je v nedeljo dne 18. t. m. predpoldan v gornji Gosposki ulici storil, menda nepremišljeno, prav neumestno opazko, pozivljajo, da takoj prekliče to z izjavo v tem listu, ker sva drugače primorana, da ga naznanihva pristojnim oblastim brez pardenal!

Joško Vokač, Lojze Strašnik.

in Glasbena Matiča. Za orkestralni odsek Matice je izročil g. dr. Ravnik iz sodnih poravnjav naslednje zneske in sicer iz zadev Simčič contra Zagorski radi fazzaljive vloge na glavarstvo 400 K, Kosol contra Čemko 400 K, Novak contra Magerl 200 K. G. dr. Slokar pa iz zadeve Jovanović 200 K. Skupaj torej 1200 K, za kar orkestralni odsek izreka najtoplejšo zahvalo.

in Afera Pesek-Lovrene-Klemenčič je pri mariborskem kot vzklicnem sodišču razpisana za dne 16. jan. 1922.

in Pustni čas bo prinesel zopet celo kopico zabav in veselje, med drugimi tudi veselico mariborske pož. brambe z resničnim oddelkom, ki se vrši dne 7. januarja 1922 v Götzovi dvorani. Kakor vedno bodo mariborski bramborci tudi tokaj na svojem mestu. Med drugimi se bodo predvajali tudi cvetlični in rokoko-ples, ki ga bodo izvajale mariborske dame. Vabila se razpošljejo še ta teden.

in Davek na razkošje v Mariboru. Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja v zadnji številki naredbo o dviganju kavej, ki jih polagajo nabavitelji, odnosno podjetniki ter naredbo o pobiranju občinskega davka na razkošje v Mariboru.

in Oglašujte v božični številki. Božična številka našega lista izide na 12 straneh ter bo tiskana v večji nakladi, kakor običajno, zato opozarjamo naše trgovce in obrtnike, kakor tudi druge podjetnike, ki žele uspešno reklamno, da se poslužijo te številke ter se pravočasno pošljejo naročila naši upravi.

in Nezgoda. V nedeljo krog polnoči se je 45-letnemu strojniku vojaške realkke Alojziju Zupanc v Frankopanovi ulici izpodrsnilo. Padel je tako nesrečno, da si je izpahnil levo nogo. Resilni oddelek mu je prožil prvo pomoč ter ga prepeljal na njegovo stanovanje.

in Drug za drugim... Te dni so zaplenili krojaškemu mojstru H. sukno, katero je kupil od Ivana Jučnika, znanega družabnika, nedavno zaprte tatniške družbe. Tudi več druge od omenje-

rakteristiko osebe in drame — zato ni svobodna! Če torej priznavamo za vse umetnosti zahtevo po narodnem slogu, za umetnost kreacije, za igralsko umetnost, je ne moremo. Umetnost igralec pa ni vezana le na narodno obiležje, ampak tudi na obiležje družabnega razreda, kateremu pripada kot predstavljalec gotove vloge. Gledališka umetnost ne more biti torej nikdar drugočna pri Slovencih, drugačna pri Italijanih in zopet drugačna pri Švedih itd., ampak mora biti mednarodna in vsečloveška. Radi tega je Skrbinski zahteva po slovenski igralski umetnosti nepravilna in njegov trud ustvariti slovenski slog gledališke umetnosti brezuspešen, ker ga prvič ne bo mogel vstvariti in bo drugič, če ga bo skušal vstvariti — propadel, kakor so tudi vsi drugi pred njim, ki so se pečali z enako nemogućnostjo, končno sami obupali nad njo. Naj služijo za primer tu ravno Rusi, ker je Skrbinski ravno to citiral ter jim očital, da njihova umetnost ni ruska, ampak svetovna, torej mednarodna. Ravno Rusi so bili proti koncu prošlega stoletja započeli z delom, da vstvarijo istotako kakor noče to storiti sedaj Skrbinski, narod-

nih fatov ukradene obleke se je našlo, deloma v Mariboru nekaj pa tudi v Celju.

in Minula nedelja je bila zopet dan pomočnikov. V večih slučajih je morala policija napraviti red in zabraniti »pevske vaje« raznih vinskih bratcev, ki so jo z negotovimi koraki ubirali proti domu. Zaprla je tudi dve »gospodični«, ki oživita vedno se le o mračni, ker sta v protislovju z javno moralno.

in Kavarna Central. Danes koncert salonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

Kultura in umetnost

in X. simfonični koncert vojaške godbe, ki se je vršil v soboto, dne 17. t. m. v Götzovi dvorani, je lepo uspel in nudil res prvovrstni umetniški užitek. Tokrat zasluži tudi mariborsko občinstvo, ki je napolnilo prostorno dvorano majodane do zadnjega kotička, pohvalo in želeli bi bilo, da bi tudi pri drugih sličnih predstavah pokazalo enako naklonjenost. Natančneje se poročilo o koncertu samem prinese mo na drugem mestu.

— o —

M. Kovačič:

G. Šilih: Nekoč je bilo

jezero...

(Dolinska bajka).

Ko sem čital to knjigo in ob njej razmišljal o našem domačem mladinskem slovstvu, sem se začudil, da razen enega poročila (v »Popotniku«) še ni bilo drugega o njej, nisem pa tudi našel med mladinskimi knjigami priporočne vsebine druge, ki bi jo mogel z njo primerjati. Prva izvirna slovenska knjiga je to in vsebuje le eno bajko. Ne pravim, da je obsežnost povesti kakaj njena vršina, ker smo hvala Bogu čez ono dobo, ko se je merila dobrota literarnih proizvodov na vatle. Hotel sem s tem le povedati, da je to prva knjiga te vrste, ki ji je od prve do zadnje strani le ena enotno zasnovana povest, ki pa kljub temu vsakozl obdržuje zanimanje mladostnega bralca. Mladi bralci namreč — taka je njihova duša — ljubijo izpremenbo; zato so pri deci priljubljene knjige s pravljicami, pripovedkami, bajkami, le gendami krajšega obsega. Ter obratno: pozornost bralčeve sedaj na ta, sedaj na oni predmet. Mlada otroška duša je skočna (springhaft). Kljub temu psihološko utemeljenemu svojstvu otroške duše pa bo knjiga menda vezala naše mladega bralca, dokler je ne bo prečital do zadnje strani, oziroma odložil jo bo le, če ga bo k temu silila ta ali ona okolščina.

To zanimivost dosega pisatelj na dva načina. (Vidi se, da pozna — učitelj — dobro otroško psihiko). Znano je, da so mladini, predvsem fantkom v neki starosti, posebno priljubljene povesti tipa »indijanarči«. Nočem razhaj pisatelja in njegove bajke primerja-

no rusko gledališko umetnost, so pa, ko so doživeli s tem neuspeh in uvideli praktično nemogućnost, šli zopet na mednarodno pot ter se dvignili ravno radi tega, kar jim priznava Skrbinski sam, na svetovno višino, kar je zanje vsakomur častno in veliko priznanje. Podobno pa se je godilo in se še godi tudi drugim.

Skrbinski trdi, da smo mi »enostavni in globoki v svojem čuvstvosvanju«. Kdo smo to? mi? Slovenci? Jugoslovenci? Enotnega slovenskega tipa, mentaliteta ni, še manj pa je splošno jugoslovenski. Koga naj vzamemo tu za merodajnega? Primorca, Gorenjca, Doljenca, Štajerca ali Korosca v ožjem slovenskem smislu? Razlike značajev teh posameznih so tako velike, da se nikakor ne dajo spraviti pod en enoten klobuk. Primorec ni tih in globok, ampak kričav in sangvinčen. Gorenjec je robat, Doljenec je veseljak itd. Edina skupnost, ki jo imamo mi Slovenci, je morda to, da smo — pijanci. O tihem in globokem čuvstvosvanju ni ne duha ne sluha. Sam po sebi človek ne sme soditi drugega naroda. Naravno je torej, da igralec, ki vstvarja n. pr. Primorca, ne more napraviti iz njega tihega in

ti tem povestim. Oni ni bi le rad, da se je na večih mestih zelo spretno poslužil načina pripovedovanja teh indijanarčev, da v bralcu vzbudi in na vzbujevati napeto zanimanje, ki ga potem momentarno zadovolji. (Sicer prim. tozadevno tudi tehniko Pinzgarskega v romanu »Pod svobodnim solncem«).

— Drugi način, po katerem priklone pisatelj mladega bralca h knjigi, je srečna misel, da je vpleten med naravno mogoče dogodke take, ki so mogoči le v svetni bajke, tu torej ona raznolikost, katero ljubi deca!

Ne glede na ravnotežje omenjeni učinek, ki ga dosega pisatelj, povdarjam še posebno to srečno misel, da je združil zgodovinska poročila in realni svet s plodovi človeške fantazije. To mu je dalo možnost, da se mu ni bilo treba omejevati na nobeno stran in da se je mogel povzpeti v vznesenem poletu v sinje nebeske višave, kjer kraljujejo bogovi in vile, da se je mogel podati v globine in temine, kjer razsajajo besni in druge pošasti. Veliko vrline knjige imenujem tudi to, da je pisatelj — menda prvi za mladino — posegel v ono zgodovinsko dobo našega naroda, ko je se mogel povelečevati našo svobodo in nezavisnost od vsakega gospodarja, ko je mogel mladega bralca na prijeten način seznaniti z delom slovenskega bajeslovja in državnih uredb (zadruga, župe itd.). Ravno čuditi se moramo, da še nihče ni porabil te tako hvaležne in narodno-vzgojne snovi za — bajke.

Pogrešil bi, če bi ne omenil še drugih vrlin. Med najlepših štejem; rekel bi, lirske vlojke, ko pisatelj z mehko, ljubečo roko opisuje dolino, kjer se vrše dogodki, zlasti jezero in njeno neposredno okolico. Ako bi ne vedeli, da je pokrajina, katero opisuje, njegova domačija, morali bi to slutiti; tako iz srca je potekla vsaka poteza, s katero jo opisuje. Domnevam tudi, da niso slučajne aluzije: »Zalesje«, »Saleska dolina«, »Na skali«, »Skale«, »Zilho«, »rod iz katerega sta v bajki župana, »Šilih« in dr.). Eno neugodnost pa imajo ti lirske vlojke kot posledico, da — vsaj po mojem mnenju — dečkom izpod 12 do 13 let knjige ne bomo dajali s pridom v roke, ker jih bodo ti vlojki dolgočasili. (Sicer ima pisatelj morda druge izkušnje?) Zato jo bodo pa z užikom čitali tudi odrasli, zlasti oni, ki se hočejo naslajati ob lepem, skrbno opipljenim in melodijozno tekočem jeziku. (Poskusite čitati kak odlomek na glas!)

Končno še nekaj! Prijetno se mas dojmi tudi goreča domovinska ljubezen, ki prevaja vso knjigo, h kateri pisatelj mladega bralca v zadnjem poglavju naravnost vzpodbuja, vendar ne na vsiljiv način, nego tudi ta vzpodbuda ostane leposlovje.

Ako se omenimo, da moto knjige, vzeti iz Zupancičeve »Pesmi mladine«, ne dela Zupanciču nečasti in da ima po našem domačem umetniku J. Zagarju oskrbljeno zelo okusno zunanjo opremo, nisem opozoril le na zunanost.

Pisatelju, strokovnemu učitelju, na tuk, trgovski soli, smemo biti hvaležni za lepo knjigo. Nisem mu hotel napra-

globokega človeka, ampak kričavega sangvinista itd. Po načelu specialno slovenske igralske umetnosti bi moral n. pr. igralec podati tudi sangvinčnega Italijana tako kakor n. pr. krteta iz Pinzgarskega gorenjskih dram. Kako bi pa šele izgledal salonski Francoz z značajem Gorenjca. Radi tega je naša Skrbinskova zahteva, da bi morali Rusi igrati njihovo »Zenitev« ali »Revizorja« tako kot mi »Pohujšanje v dolini sentflorjanski« ali obratno »Pohujšanje« je naša slovenska. »Zenitev« pa je ruska stvar. Če se Skrbinski zdi čudna trditve Turgenjeva, da nazibljejo Rusi h harlekinadi, je to le dokaz, da je Ruse slabo študiral, meni se ne zdi čisto nič čudna, ker sem to opazil že v vsem njihovem življenju, a najbolj še v boljševizmu in dadaizmu, ki ni prav nič drugega nego harlekinada. Tak je ruski narod, njegovi veliki umetniki pa so globoki, kakor so globoki vsi res pravi umetniki, pa naj bodo to Rusi, Švedi, Norvežani, Francozi, Angleži, Slovenci ali katerikoli.

(Dalje prih.)

viti prijateljske usluge s tem poročilom; napisati ga mi je bila duševna potreba. Ne bi vedel za mnogo lepših daril, ki bi jih mogli položiti stariši svojim ljubljencem primerne starosti pod božično drevo. Priporočam knjigo; čitajte jo in uživali boste z malimi...

Sokolstvo.

Sokolsko društvo v Mariboru objavlja nastopne razglase: 1. Redni letni občni zbor društva se bo vršil dne 3. januarja 1922 v mali dvorani Narodnega doma. Začetek ob 19.30 uri (ob pol 8. zvečer). Po društvenih pravilih, se stavljenih in uvedenih za vsa včlanjena društva po Jugoslov. Sok. Savezu, je za sklepčnost potrebna navzočnost ene tretjine članov, ako se toliko članov ne nabere, je sklepni občni zbor eno uro po napovedanem začetku ob navzočnosti ene desetine članov. 2. Da se omogoči brzi potek obnove zbora, se vrši v četrtek 22. t. m. z začetkom ob 20. uri predrazgovor v kmetiški sobi Narodnega doma. Na dnevnem redu je pogovor o sestavi novega odbora in o direktivah za delovanje prihodnje leto. 3. Do obnove zbora bodeta uradni uri le še ta teden (v torek in v soboto od 18. do 19. ure), da moreta potem brata blagajnik in gospodar skleniti letni račun. 4. Zadnji termin Sokolskega koledarja za leto 1922. je danes (20. 12.). Kdor ga še hoče naročiti, naj se prijavi med 18. in 19. uro v društveni sobi v Narodnem domu. — Odbor.

Porotno sodišče.

Maribor, 17. decembra 1921.

Usoda sina propale matere.

Žalostna usoda je spravila na zatožno klopo današnjega obtoženca, 31-letnega Janeza Kranjca, nezakonskega sina 51-letne vd. Ane Šmihole roj. Kranjc, posestnice v Gradišču pri Sv. Barbari v Halozah. L. 1916. je moral k vojakom, kjer je služil na italijanski in francoski fronti ter bil večkrat ranjen. Po preobratu se je vrnil k svoji materi. Bil je zelo priden, delaven in v obče spoštovan. Pri volitvah je bil celo izvoljen za župana, a ker je bil premlad, ni bil potrjen. Priče pa ga opisujejo kot najinteligentnejšega v vsej okolici. Kljub vsemu temu pa ga mati ni marala. Imela je ljubavno razmerje s sosedovim sinom, njegovim sošolcem ter je bila večinoma pri njem. Nosila mu je jedila in vsi domačini so to že obsodili. Za sinove opomine se ni zmenila ter ga čisto zmerjala in gonila od hiše. Tako je bilo tudi usodnega dne, dne 5. julija l. l. Sin je delal v vinogradih ter prišel po južino zase in za delavce. Mati pa ga je ozmerjala in gonila od hiše. Ravno kar je bila namenjena zopet k sosedu, kateremu je nesla pečenko in pogače. Sin se je žalosten vrnil k delavcem ter jim potožil svoje gorje. — Okoli 18. ure so šli k večerji. Med večerjo je sin zopet prosil svojo mater, naj ne bo več taka in naj tega več ne dela. Mati, ki je bila tudi pijači udana, se je nato razhudila, dvignila krila ter mu zabrusila v obraz: »Piši ti mene v...! Jaz delam kar hočem! Oni (njen ljubimec) bo še vedno jedel pečenko, a ti nikdar!« To je sina tako razljutilo, da je pograbil sekuro ter z njo udaril mater po glavi. Že v prihodnjem trenutku pa se je zavedel svojega dejanja, padel tovarišu-delavcu okoli vratu ter se razjokal. Druga delavca je poslal po starega očeta, potem je spravil mater v posteljo, pomagal obvezati in poslal tudi po zdravnika. Potem pa je šel v Ptuj, kjer se je sam javil policiji. Policija mu niti verjeti ni hotela. Mater so drugi dan odpeljali v ptujsko bolnico, kjer je bila na potu okrevanja. Dne 14. avgusta je nastopila vročica, nakar so jo operirali. Kljub temu pa je dne 21. avgusta na vnetju možgan umrla. Kot priča zaslišani zdravnik dr. Bela Stuhel je izjavil, da smrt ni nastopila neposredno vsled udara, temveč radi gnojenja rane, ker ni bila pravočasno operirana. Nešteto vojakov je z večji mi ranami ozdravelo. Ker je bila mati živčno bolna, se je to po mnenju zdravnikov preneslo na sina. Sodni izvedenec dr. Zakrajšek je izjavil, da obtože-

nec za svoje dejanje v trenutku, ko je čin izvršil, ni odgovoren in se posledice dejanja njemu ne morejo pripisati. Ker je državni pravdnik zahteval dva izvedenca, je bila razprava preložena.

—o—

Uboj v Dokleževju.

Fantovski pretep v Dokleževju dne 25. sept. 1921., katerega žrtev je bil 25-letni Janez Brunec, je spraval na zatožno klopo današnjega obtoženca Franca Mariniča, ki se je moral zagovarjati radi uboja. Kritičnega dne so popivali fantje v gostilni Damjan. Bili so vsi precej vinjeni. Na vasi sta se krog polnoči sporekla današnji obtoženec in njegov tovariš. Brunec jih je miril in gonil spat. Ko mu je današnji obtoženec odgovoril, da gre spat, kadar sam hoče, je zagrabil Brunec nek drog ter vdaril z njim obtoženca po glavi. Obtoženec je v svoji razburjenosti potegnili nož, zabodel Bruneca v prsi ter nato zbežal. Brunec se je na mestu zgrudil ter vsled izkrvavitve čez četrt ure umrl. Poročniki so vprašanje na uboj soglasno zanikali, vsled česar je bil Fr. Marinič obsojen na 3 mesece zapora. V kazenski mu vračuna preiskovalni zapor od 27. sept. do danes, tako, da mora odsedeti le še 10 dni.

Gospodarstvo.

g Mariborski trg. Sejmsko poročilo od 16. t. m. Na svinjski semenj se je pripeljalo 36 prašičev in 2 kozi. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari K 200—250; 6—8 tednov stari K 300—400; 4—6 mesecev K 650—700; 8—10 mesecev K 1500—1800; 1 leto stari K 2000—3500; 1½ leta stari K 3000—3800; plemenske svinje žive teže kg. 28—30; polpitane mrtve teže kg. 34—40; kože ena K 300—350.

g Dobava lanenega olja in terpentina. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 7. febr. 1922. pismena ofertalna licitacija glede dobave 500 kg lanenega olja ter 6300 kg terpentina. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Povišanje monopolske takse na cigaretni papir. Podpisana trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesente na odlok upravnega odbora samostojne monopolske uprave z dne 26. novembra t. l. Pov. Mbr. 216, ki je bil odobren od g. finančnega ministra s Pov. Mbr. 873 z dne 30. novembra t. l., s katerim je povišana monopolska taksa na cigaretni papir na sledeče: 1. na cigaretni papir v risih, na katerega se je dosedaj plačevala taksa 1.600 din. v zlatu, t. j. 3.200 din. v srebru od 100 kg, se plačuje odslej 3.200 din. v zlatu, t. j. 6.400 din. v srebru od 100 kg bruto teže. 2. Na cigaretni papir v knjižicah in stročnicah na katerega se je doslej plačevala taksa 1.600 din. v zlatu, t. j. 3.200 din. v srebru, se plačuje odslej 2.750 din. v zlatu, t. j. 5.500 din. v srebru za 100 kg bruto teže v škatljah.

g Prodajne cene za cigaretni papir. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesente na odlok upravnega odbora samostojne monopolske uprave z dne 26. novembra t. l. Mbr. 20.394, ki je bil odobren od g. finančnega ministra z br. 873 z dne 30. novembra t. l., s katerim se objavlja, da se bo prodajalo odslej cigaretni papir po sledečih cenah: 1. Žob ena knjižica en dinar; 2. cigaretni papir I. vrste, ena knjižica 70 lističev 0.60 din; 3. cigaretni papir II. vrste ena knjižica 70 lističev 0.50 din.; 4. cigaretni papir II. vrste ena knjižica 50 lističev 0.40 din.; 5. cigaretni papir III. vrste ena knjižica 70 lističev 0.40 din.; 6. cigaretni papir III. vrste ena knjižica 50 lističev 0.30 din.;

g Dobava raznega železa in železne pločevine. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 31. januarja 1922 pismena ofertalna licitacija za dobavo raznega železa (drogov itd.) Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

ške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava telegrafskega materijala. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici razpisuje na dan 9. februarja 1922. pismeno ofertalno licitacijo glede dobave raznega telegrafskega materijala. Predmetni oglas in pogoji so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Dobava raznih krtač. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 25. januarja 1922. pismena ofertalna licitacija za dobavo 36700 komadov raznih krtač. — Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Izjava.

Podpisani prosim vse lastnike lokalov kjer se nahajajo reklamne tablice Jos. Jug. auto-delavnica, Maribor Tržaška cesta 16., da uničijo te tablice, ker ne odgovarjajo več radi zastarelosti svojemu namenu. S tem ne prevzame več podpisani nobene odgovornosti zanje.

Maribor, 17. dec. 1921.

2.028

Josip Jug.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek 20.: „Poljska kri“. Ab. B.
Četrtek 22.: „Vzgojitelj Lanovec“. Ab. C.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Torek 20.

Glasovir 4-ročno:
Dvofak: Slovenski plesi.
Brahms: Ogrski plesi.

Vijolinski solo:
Souvenir — A-dur
serenada.

VELIKA KAVARNA

Umetniški večer

solistov godbe prof. KUBIČEKA.

Petek! 23. dec Petek!

Gostovanje g. Povhé-ta.

Torek 20.

Solo na čelu:
Gavotte D dur.
Sanje.

Solo na flavti:
„Norma“.
V svojem domu.

Mala oznanila.

Izprašana učiteljica sprejema pouk oz. inštrukcije. Pismene ponudbe na upravo „Tabora“.

2026

Inženier z ženo brez otrok, s pravico na stanovanje, išče stanovanje ali nemehlrano sobo. Pismene ponudbe pod „Inženier“ prosti na upravo „Tabora“.

2026

Profesor sprejema inštrukcije za nižje in srednje šole. Pismene ponudbe pod „Profesor“ na upravo „Tabora“.

2026

Proda se peč na petrolej, 3 držala za časnike, 1 svetilka za obesiti, 1 namizna svetilka, 2 veliki steklenici in 1 stekleni vrč, 1 svetilka na plin za obesiti, 2 španski -teni, od teh ena 8-delna, nekoliko kuhinjske priprave, 1 podlago za na vlažni id, več zavrelnih steklenic, 1 posoda za žganje kave, par slik z okvirjem, 1 omarica z držalom za vazo, 2 para drsalik za moške in ženske, 1 natega in druge raznovrstne reči. Vpraša se: Trg svobode št. 14. II. nadstropje.

2027

Posestvo, pripravno za železničarja se takoj proda. Hiša z dvana, vrt, njiva in lep sadonosnik. Pol ure od Maribora. Krčevina štev. 57, nad tremi ribniki.

2029

Krasen kratek glasovir, nova pretena jopa s čepico, se proda. Wildenrainerjeva ulica 8, vrtu 5.

2030 2-1

Sedla, civilna, kupi Iv. Kravos, Aleksandrova cesta 13.

2012

Listnice.

denarnice, tobačnice, damške in potne torbice v veliki izbiri, pripravna darila za Božič in Novo leto pri

2011

Iv. Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„Orient“ d. d., Maribor

Telefon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št. 90 10—1 in njena 1911

podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Kelc Jakob, Maribor

Stolna ulica.

Krojaški atelje za gospode, dame in uniforme.

Točna postrežba! 1796 Solidna cena!

Podpirajte slovenske tvrdke!

Andropogon

OKREPI KORENINE!

najboljše sredstvo proti izpadanju las in brade razpošilja Baloh in Rosina, Maribor, steklenice 80 kron. Poštšina se zaračuna posebej. o o o o o 1775

KNJIGOVEZNICA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA.

IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!